

Informatyzacja przedsiębiorstw

Izabela Szczęch

Politechnika Poznańska

ZARZĄDZANIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Elementy rachunkowości

Podstawowe zagadnienia kadrowo-płacowe

Plan wykładów - Rachunkowość

- Bilans (aktywa, pasywa)
- Konto księgowe, Plan kont
- Operacje gospodarcze, Rachunek zysków i strat
- Obliczenie wynagrodzenia
- Aktywa pieniężne
- Rozrachunki
- Obrót towarowy
- Środki trwałe

„Podstawy rachunkowości”

pod redakcją Sławomira Sojaka i Janiny Stankiewicz
Wydawnictwo „Dom Organizatora” TNOiK, Toruń 2004.

„Rachunkowość przedsiębiorstw” podręcznik część 1 i 2

Zdzisław Kołaczyk

Wydawnictwo eMPi² materiały i podręczniki Mariana Pietraszewskiego,
Poznań 2005.

- **„Podstawy rachunkowości jednostek gospodarczych”** Anna Dyhdalewicz, Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, 2013.
- **„Podstawy rachunkowości”** Jolanta Chluska, Sekcja Wydawnictwa Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, 2005.
- **„Podstawy zarządzania organizacjami”** Ricky W. Griffin, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009.

Rachunkowość możemy określić jako pewien system identyfikacji, pomiaru, przetwarzania i przekazywania informacji finansowych o sytuacji majątkowej i osiągniętych wynikach – służący celom sprawozdawczym i decyzyjnym różnych podmiotów (użytkowników)

Rachunkowość jest specyficznym **systemem ewidencyjnym**, którego podstawowym celem jest dokonywanie pomiaru i wyceny działalności jednostki gospodarczej

Podstawowe sprawozdania finansowe przedsiębiorstwa

- Bilans
- Rachunek zysków i strat

Bilans

Bilans

Usystematyzowane zestawienia w jednostkach pieniężnych składników aktywów i pasywów, sporządzone w formie dwustronnej na określony dzień zwany dniem bilansowym.

Stanowi podstawowy i obowiązkowy element sprawozdania finansowego jednostki gospodarczej, którego wzór określa ustawa o rachunkowości.

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

Ze względu na spełniane funkcje możemy wyróżnić dwa podstawowe rodzaje bilansu:

- **otwarcia** tworzony na początek okresu sprawozdawczego (obrachunkowego)
- oraz **zamknięcia** sporządzany na koniec okresu sprawozdawczego
- Bilans otwarcia tworzony w momencie rozpoczęcia działalności gospodarczej nazywany jest **bilansem początkowym**.
Obrazuje on w praktyce udziały jakie wnoszą właściciele firmy w formie środków pieniężnych i wkładów rzeczowych.

- **Bilans zamknięcia** sporządzany jest na koniec pewnego okresu sprawozdawczego lub np. w momencie likwidacji działalności.

Stanowi on podstawę zamknięcia ksiąg za dany rok obrotowy, a tym samym stanowi źródło oceny funkcjonowania firmy w danym okresie, podstawę rozliczania należności podatkowych oraz dokonania podziału zysku.

- **Bilans zamknięcia jednego okresu rozliczeniowego jest jednocześnie bilansem otwarcia kolejnego okresu.**

Pozwala to zachować ciągłość dokonywanych zapisów księgowych, dzięki czemu możliwe jest porównywanie danych z całego okresu funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Bilans otwarcia a wdrożenie nowego systemu informatycznego!

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa	
Symbol pozycji	Opis	Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe	A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne	I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych	II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy	III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne	IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe	V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe	VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie	VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe	VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe	IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe	I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy	II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały	III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku	IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe	C	PASYWA RAZEM	
4	Towary			
II	Należności krótkoterminowe			
III	Inwestycje krótkoterminowe			
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe			
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne			
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe			
▶ C	Aktywa Razem			

Aktywa (majątek firmy) to kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe (czyli jednostka nie musi być ich właścicielem) o wiarygodnie określonej wartości powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści finansowych.

Podział aktywów:

- **Aktywa trwałe**
- **Aktywa obrotowe**

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA		PASywa	
Symbol pozycji	Opis	Symbol pozycji	Opis
A	Aktywa trwałe	A	Kapitał (fundusz) własny
I	Wartości niematerialne i prawne	I	Kapitał (fundusz) podstawowy
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych	II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy
2	Wartość firmy	III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)
3	Inne wartości niematerialne i prawne	IV	Kapitał (fundusz) zapasowy
II	Rzeczowe aktywa trwałe	V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny
1	Środki trwałe	VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe
2	Środki trwałe w budowie	VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych
III	Należności długoterminowe	VIII	Zysk (strata) netto
IV	Inwestycje długoterminowe	IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania
B	Aktywa obrotowe	I	Rezerwy na zobowiązania
I	Zapasy	II	Zobowiązania długoterminowe
1	Materiały	III	Zobowiązania krótkoterminowe
2	Półprodukty i produkty w toku	IV	Rozliczenia międzyokresowe
3	Produkty gotowe	C	PASYWA RAZEM
4	Towary		
II	Należności krótkoterminowe		
III	Inwestycje krótkoterminowe		
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe		
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne		
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
▶ C	Aktywa Razem		

Aktywa trwałe:

- długotrwałe w użytkowaniu lub wyłączone z obrotu
- mają z reguły znaczną wartość jednostkową

Podział aktywów trwałych:

- Wartości niematerialne i prawne (nie-rzeczowe)
- Rzeczowe aktywa trwałe (środki trwałe, środki trwałe w budowie)
- Należności długoterminowe
- Inwestycje długoterminowe (powyżej 1 roku od dnia bilansowego)
- Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Wartości niematerialne i prawne (nie-rzeczowe)

Nabyte przez jednostkę prawa majątkowe nadające się do gospodarczego użytkowania na potrzeby jednostki, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok.

Przykłady:

- prawa autorskie, wynalazki, patenty, wzory użytkowe, licencje, wiedza technologiczna, znaki towarowe, wzory zdobnicze, koncesje
- nabyta wartość firmy
- koszty zakończonych prac rozwojowych (poniesione np. przed rozpoczęciem produkcji), know-how

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Rzeczowe aktywa trwałe

Aktywa trwałe, na które składają się:

- Środki trwałe
- Środki trwałe w budowie

Środki trwałe

Rzeczowe składniki majątku o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok. Składniki te w momencie przyjęcia do użytkowania są kompletne, zdatne do użytku. Do środków trwałych zalicza się także aktywa rzeczowe oddane do użytkowania na podstawie umowy najmu, dzierżawy, itp.

Przykłady:

- grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu, budynki, nieruchomości, itd.
- maszyny, środki transportu
- ulepszenia w obcych środkach trwałych (np.: remont budynku)
- inwentarz żywy (np.: koń w kopalni)

Środki trwałe w budowie

Obejmuje ogół kosztów (nabycie, wytworzenie) poniesionych w związku z wciąż nie zakończoną budową, montażem czy przekazaniem do użytkowania. Do środków trwałych w budowie są również zaliczane koszty poniesione w celu ulepszenia lub modernizacji już istniejącego środka trwałego.

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Należności długoterminowe

Kwoty, które są należne przedsiębiorstwu, których wymagalność to okres dłuższy niż 12 miesięcy od dnia bilansowego (np.: leasing, sprzedaż komisowa).

Dzień bilansowy – dzień, na który jednostka sporządza bilans, czyli ostatni dzień roku obrotowego

Do należności długoterminowych nie należą należności z tytułu: dostaw, robót, usług, itd., gdy zalicza się je do aktywów obrotowych bez względu na terminy wymagalności (np.: budowa statku – powyżej 1 roku).

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Inwestycje długoterminowe (powyżej 1 roku od dnia bilansowego)

Aktywa nabyte w celu

- osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów (bony, obligacje, pożyczki udzielone, akcje, inwestycja w tworzenie programu komputerowego, który później sprzedamy)
- uzyskania z nich przychodów w formie odsetek, dywidend lub innych pożytków, w tym również z transakcji handlowej, lub udostępnienia (np. nieruchomości) innym podmiotom w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Wydatki poniesione w danym roku obrotowym a dotyczące więcej niż 1 roku obrotowego, np.: czynsz za lokal opłacony na 2 lata z góry, opłacona polisa ubezpieczeniowa na następne lata, leasing.

Przykład:

- polisa za okres 01.07.17-30.06.18 (połowa należy do bieżącego roku) w całości jest ujmowana w długoterminowych rozliczeniach międzyokresowych w bieżącym roku, a jako koszty można co miesiąc odpisać $\frac{1}{12}$ lub po połowie w pierwszym miesiącu 2017 i 2018
- koszt remontu, prenumeraty
- koszty energii opłacone z góry

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Aktywa obrotowe

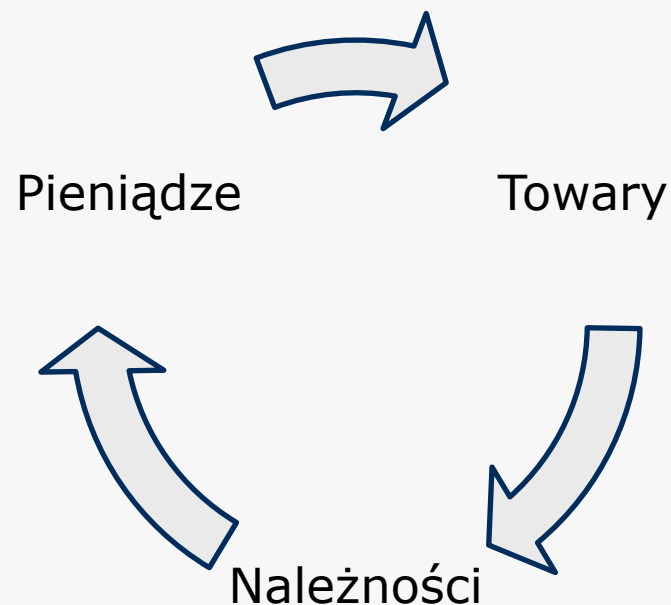
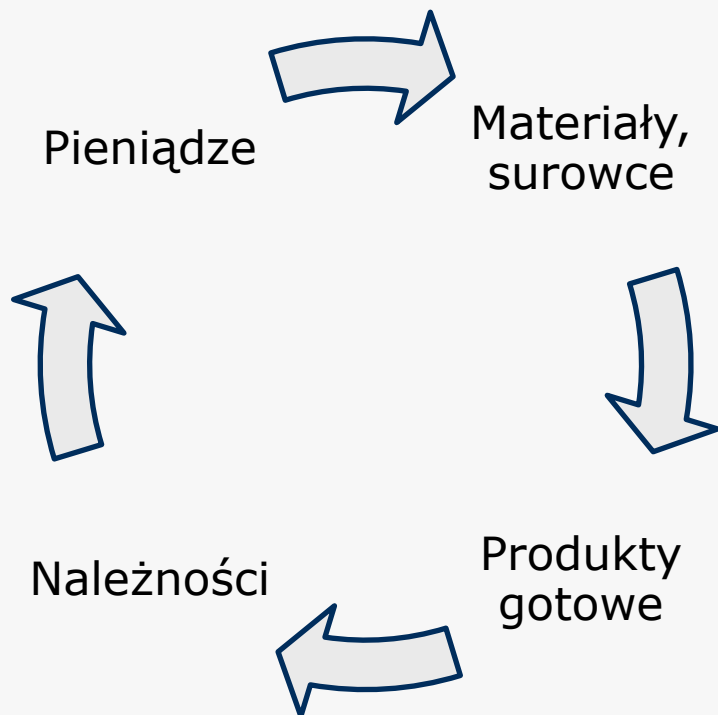
Składniki majątku jednostki, które zmieniają swoją postać w krótkim czasie, gdyż w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą przekształcają się w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności czyli przyjmują inną postać zewnętrzną.

Okresem przekształcenia jest 12 miesięcy licząc od dnia bilansowego, chyba że normalny cykl operacyjny danej działalności wykracza poza 12 miesięcy (np.: deski do fabryki mebli, statki - materiały do produkcji).

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

Aktywa obrotowe

Podział aktywów obrotowych:

- Zapasy
- Należności krótkoterminowe
- Inwestycje krótkoterminowe
- Krótkoterminowe rozliczenie międzyokresowe

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA		PASywa	
Symbol pozycji	Opis	Symbol pozycji	Opis
A	Aktywa trwałe	A	Kapitał (fundusz) własny
I	Wartości niematerialne i prawne	I	Kapitał (fundusz) podstawowy
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych	II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy
2	Wartość firmy	III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)
3	Inne wartości niematerialne i prawne	IV	Kapitał (fundusz) zapasowy
II	Rzeczowe aktywa trwałe	V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny
1	Środki trwałe	VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe
2	Środki trwałe w budowie	VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych
III	Należności długoterminowe	VIII	Zysk (strata) netto
IV	Inwestycje długoterminowe	IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania
B	Aktywa obrotowe	I	Rezerwy na zobowiązania
I	Zapasy	II	Zobowiązania długoterminowe
1	Materiały	III	Zobowiązania krótkoterminowe
2	Półprodukty i produkty w toku	IV	Rozliczenia międzyokresowe
3	Produkty gotowe	C	PASYWA RAZEM
4	Towary		
II	Należności krótkoterminowe		
III	Inwestycje krótkoterminowe		
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe		
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne		
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
▶ C	Aktywa Razem		

Zapasy

Rzeczowe aktywa obrotowe, na które składają się:

- Materiały
- Produkcja niezakończona (półfabrykaty, produkty w toku)
- Produkty
- Towary (firmy handlowe)

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Materiały

Składniki majątku obrotowego, które jednostka nabywa na własne potrzeby, a które zużywają się w jednorazowo i całkowicie w określonym cyklu produkcyjnym i przekazują swą wartość na wytwarzane lub przetwarzane produkty np.:

- surowce, materiały podstawowe i pomocnicze
- części zamienne do maszyn i urządzeń
- opakowania
- paliwo
- odpadki (pozostałości, złom)
- inwentarz żywy (jako surowiec do masarni)

Produkcja niezakończona

Produkty, które jeszcze nie są gotowe (na dzień bilansowy nieukończone), lecz mogą być magazynowane, a niekiedy nawet sprzedawane, np.: półfabrykaty mające postać zewnętrzną, usługi przed ich zakończeniem.

Produkty gotowe

Zapasy przeznaczone na sprzedaż, przeszły wszystkie etapy przetwarzania.

Towary

Zapasy kupione w celu odsprzedaży bez ingerencji (chyba że jest to sklep przykładowy, to wtedy dany produkt staje się towarem).

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Należności krótkoterminowe

Kwoty, które są należne przedsiębiorstwu,

- których okres zapłaty nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego
- z tytułu dostaw, robót i usług niezależnie od wymagalności
- od pracownika z tytułu przekazanej pracownikowi zaliczki na wypłatę, pożyczki, itd.

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Inwestycje krótkoterminowe

Finansowe aktywa obrotowe nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych i dokonywania za ich pomocą transakcji gospodarczych.

Na inwestycje krótkoterminowe składają się:

- Krótkoterminowe aktywa finansowe (np.: akcje, bony, weksle)
- Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne (np.: środki pieniężne w kasie i na rachunkach)

Krótkoterminowe rozliczenie międzyokresowe

Wydatki (koszty) poniesione w danym okresie (miesiąc), które dotyczą także następnych okresów (miesiące), np.: czynsz, ubezpieczenie, itd.

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa	
Symbol pozycji	Opis	Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe	A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne	I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych	II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy	III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne	IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe	V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe	VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie	VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe	VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe	IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe	I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy	II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały	III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku	IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe	C	PASYWA RAZEM	
4	Towary			
II	Należności krótkoterminowe			
III	Inwestycje krótkoterminowe			
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe			
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne			
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe			
▶ C	Aktywa Razem			

Pasywa (źródła pochodzenia majątku) to określone wartościowo źródła finansowania aktywów przedsiębiorstwa.

Podział pasywów:

- Kapitały (fundusze) własne
- Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania (kapitały obce)

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA		PASywa	
Symbol pozycji	Opis	Symbol pozycji	Opis
A	Aktywa trwałe	A	Kapitał (fundusz) własny
I	Wartości niematerialne i prawne	I	Kapitał (fundusz) podstawowy
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych	II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy
2	Wartość firmy	III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)
3	Inne wartości niematerialne i prawne	IV	Kapitał (fundusz) zapasowy
II	Rzeczowe aktywa trwałe	V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny
1	Środki trwałe	VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe
2	Środki trwałe w budowie	VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych
III	Należności długoterminowe	VIII	Zysk (strata) netto
IV	Inwestycje długoterminowe	IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania
B	Aktywa obrotowe	I	Rezerwy na zobowiązania
I	Zapasy	II	Zobowiązania długoterminowe
1	Materiały	III	Zobowiązania krótkoterminowe
2	Półprodukty i produkty w toku	IV	Rozliczenia międzyokresowe
3	Produkty gotowe	C	PASYWA RAZEM
4	Towary		
II	Należności krótkoterminowe		
III	Inwestycje krótkoterminowe		
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe		
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne		
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
▶ C	Aktywa Razem		

Kapitał (fundusz) własny

Składnik pasywów odzwierciedlający wkład finansowy właścicieli oraz równowartość zmiany aktywów wyrażoną wynikiem finansowym.

Kapitały własne określają prawa właścicieli do określonej części majątku (aktywów) i odzwierciedlają ich udział w aktywach przedsiębiorstwa po potrąceniu zobowiązań wobec innych przedsiębiorstw.

Rachunkowość - Bilans (aktywa, pasywa)

AKTYWA			PASywa		
Symbol pozycji	Opis		Symbol pozycji	Opis	
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
1	Środki trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
2	Środki trwałe w budowie		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
III	Należności długoterminowe		VIII	Zysk (strata) netto	
IV	Inwestycje długoterminowe		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego	
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
B	Aktywa obrotowe		I	Rezerwy na zobowiązania	
I	Zapasy		II	Zobowiązania długoterminowe	
1	Materiały		III	Zobowiązania krótkoterminowe	
2	Półprodukty i produkty w toku		IV	Rozliczenia międzyokresowe	
3	Produkty gotowe		C	PASYWA RAZEM	
4	Towary				
II	Należności krótkoterminowe				
III	Inwestycje krótkoterminowe				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe				
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne				
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe				
▶ C	Aktywa Razem				

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

Składnik pasywów, który stanowi wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczenia o wiarygodnie określonej wartości (np.: faktura).

Wykonanie świadczenia powoduje wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów przedsiębiorstwa.

Podział zobowiązań

- **Rezerwy** – zobowiązania, których termin wymagalności lub kwoty nie są pewne np.: prognozowane koszty napraw gwarancyjnych.
- **Długoterminowe** – zobowiązania (z wyłączeniem zobowiązań z tytułu dostaw i usług), które stają się wymagalne powyżej 12 miesięcy licząc od dnia bilansowego.
- **Krótkoterminowe** – zobowiązania z tytułu dostaw i usług niezależnie od terminu wymagalności oraz te do 12 miesięcy.
- **Rozliczenie międzyokresowe (długo- i krótkoterminowe)** – rezerwy na spodziewane, jeszcze nieudokumentowane) wydatki przyszłych okresów (np. spodziewamy się, że za jakąś usługę, za którą dostaniemy fakturę dopiero za 3 mies., będziemy musieli zapłacić 3000 zł, więc już teraz części tej kwoty księgujemy jako nasze koszty, tak by nie zawyżać kosztów, gdy dostaniemy fakturę).

Zasada równowagi finansowej

SUMA AKTYWÓW = SUMA PASYWÓW

Kapitał własny = Aktywa – Kapitał obcy (zobowiązania i rezerwy na zobowiązania)

Zasady sporządzania bilansu:

- zawsze od szczegółów
- obliczamy aktywa
- następnie pasywa
- wiemy, że $A=P$ wtedy może obliczyć kapitał własny $KW = A - KO$
- znając KW możemy obliczyć jego istotny składnik: wynik finansowy, czyli zysk lub stratę przedsiębiorstwa